

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 71.478/1
van 14 juni 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 2 van de
wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten
en -banen’

Op 9 mei 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 2 van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 9 juni 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 juni 2022.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe om het voor dienstenchequewerknemers mogelijk te maken om, gedurende de uitoefening van activiteiten van huishulp of van hulp van huishoudelijke aard, begeleiding te kunnen aanbieden op de werkvloer die kan gericht zijn op werkzoekenden, in het kader van VDAB-stages, maar ook op nieuwe dienstenchequewerknemers in het kader van een opleiding op de werkvloer.¹ Daartoe voorziet het voorontwerp in een verruiming van de omschrijving van het begrip “buurtwerken of -diensten”, in artikel 2, § 1, 3°, van de wet van 20 juli 2001 ‘tot bevordering van buurtdiensten en -banen’. Dergelijke verruiming past binnen de gewestbevoegdheid inzake “de bevordering van de buurtdiensten en -banen” zoals bedoeld in artikel 6, § 1, IX, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.²

ALGEMENE OPMERKINGEN

2. De steller van het voorontwerp kiest ervoor de ontworpen regeling te concipiëren als een verruiming van de omschrijving van het begrip “buurtwerken of -diensten” in de wet van 20 juli 2001. Hij heeft dus niet geopteerd voor het invoegen in die wet van een afzonderlijke bepaling waarin de beoogde begeleiding nader wordt geregeld. In dit verband verwees de gemachtigde naar de toepasselijke bevoegdheidsverdeling op het vlak van de regeling inzake de buurtdiensten en -banen:

“Met een arbeidsovereenkomst DCH kan dus momenteel geen begeleiding gebeuren. Dit luik arbeidsovereenkomst is echter een federale bevoegdheid gebleven die op niveau van het Vlaamse gewest niet kan aangepast worden. Om die reden is ervoor geopteerd om de definitie van buurt- en nabijheidsdiensten te verruimen, hetgeen wel tot de gewestelijke bevoegdheid behoort.

Het feit dat een dienstencheque-werknemer in het kader van zijn arbeidsovereenkomst dienstencheques tot op vandaag enkel dienstencheque-activiteiten kan verrichten, is ook belangrijk in functie van controledoeleinden. Een dienstenchequewerknemer mag per gepresteerd uur maar 1 dienstencheque vragen. Hieruit volgt dat, conform de huidige regelgeving, het aantal ingediende dienstencheques het aantal aangegeven arbeidsuren (ikv een arbeidsovereenkomst dienstencheques) bij de RSZ niet mag overstijgen. Indien een dienstenchequewerknemer in het kader van zijn arbeidsovereenkomst dienstencheques andere activiteiten zou verrichten waar geen dienstencheques tegenover staan, zoals bijvoorbeeld louter de begeleiding van werknemers of stagiairs, zou de controle op voornoemde bepalingen quasi onmogelijk worden waarbij een dienstencheque-onderneming voor de ‘niet-productieve’ uren waar geen dienstencheques tegenover staan, alsnog dienstencheques kunnen indienen (en waardoor er in de praktijk dan ook meer dienstencheques worden geïnd dan de effectief gepresteerde

¹ In de memorie van toelichting wordt erop gewezen dat “[b]egeleiding van een werkzoekende of werknemer (...) dus geen activiteit op zichzelf [mag] zijn wanneer deze uitgevoerd wordt in het kader van een arbeidsovereenkomst dienstencheques, noch (...) begeleiding als aparte activiteit betaald [kan] worden met een dienstencheque, of (...) deze vanuit een andere locatie [mag] plaatsvinden”.

² Zie, in verband met de bevoegdheidsverdeling inzake de materie van de dienstencheques, adv.RvS 69.304/1 van 6 mei 2021 over een voorontwerp dat aanleiding heeft gegeven tot het decreet van 18 juni 2021 ‘tot invoeging van een artikel 3ter in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen’, opm. 4.1 tot 4.3.3 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 799/1, 26-27).

uren waarvoor een dienstencheque tegenover staat). Vandaar dat dit ontwerp decreet ook voorziet dat de begeleidingstaken geen activiteit op zichzelf mogen zijn wanneer deze worden uitgevoerd in het kader van een arbeidsovereenkomst dienstencheques.”

3. De keuze voor een verruiming van de omschrijving van het begrip “buurtwerken of -diensten”, zoals door de gemachtigde verantwoord onder randnummer 2, is aannemelijk, maar houdt wel het risico in dat bepaalde vragen kunnen rijzen omtrent de praktische toepassing en gevolgen van dergelijke uitbreiding.

Zo werd aan de gemachtigde gevraagd hoe de beoogde begeleiding in de praktijk zal worden georganiseerd, hoe de verhouding tussen de gebruiker met de werkzoekende of de nieuwe dienstenchequewerknemer moet worden begrepen, alsook onder welke overeenkomst de nieuwe dienstenchequewerknemer of de werkzoekende valt, met inbegrip van de verhouding ten aanzien van de erkende onderneming. De gemachtigde beantwoordde deze vragen als volgt:

“Ingeval van een werkzoekende, zal de coachende dienstenchequewerknemer zijn gebruikelijke taken uitvoeren, maar ook tegelijkertijd de werkzoekende uitleg geven en opleiden. Enkel de coachende dienstenchequewerknemer wordt in dit geval betaald met DCH. De werkzoekende zal in hoofddorde toekijken maar kan ook zelf wel mee taken verrichten onder toezicht van de coachende dienstenchequewerknemer.

Ingeval van dienstenchequewerknemer in opleiding, kunnen zowel de coachende dienstenchequewerknemer als de gecoachte dienstenchequewerknemer in opleiding, taken van huishoudelijke aard verrichten, en beide zullen hiervoor ook vergoed worden met DCH. Ingeval van een nieuwe dienstenchequewerknemer in opleiding is deze ook reeds gewoon in dienst bij de DCH-onderneming. In dit geval is de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner, zodanig dat betrokkene mits begeleiding reeds aan de slag kan. In principe bestaat het principe van duobanen vandaag ook al, waarbij meerdere dienstenchequewerknemers tegelijkertijd aan de slag zijn bij één en dezelfde gebruiker.(ipv 1 werknemer die 4 uren presteert 2 werknemers die elk 2 uren presteren op zelfde moment). Dit zal met de gebruiker moeten worden bekeken. Een andere piste is dat enkel de dienstenchequewerknemer prestaties zal verrichten waartegen een dienstencheque tegenover staat en waarbij de onderneming dus slechts voor 1 werknemer dienstencheques zal aanrekenen. De werknemer in opleiding zal, conform zijn arbeidsovereenkomst, wel zijn loon ontvangen maar die kost zal opgevangen worden via andere (eigen) middelen.

Ingeval van een VDAB-stage, zoals een IBO vb, behoudt de stagiair zijn werklozenstatuut en -uitkering, met een premie er bovenop. De werkgever zelf betaalt geen loon, maar enkel een beperkt maandelijks bedrag. Er wordt een opleidingsplan afgesproken met VDAB. Indien de IBO goed verloopt krijgt de werkzoekende aansluitend een arbeidsovereenkomst.”

Vraag is ook of de gebruiker financiële gevolgen zal ervaren als gevolg van de ontworpen uitbreiding van de omschrijving van het begrip “buurtwerken of -diensten” en of bijvoorbeeld de gebruiker voorafgaandelijk akkoord dient te gaan met de beoogde begeleiding op de werkvloer.³

³ In dat verband deelde de gemachtigde het volgende mee: “De afspraken hierrond behoren tot de autonomie van de erkende onderneming en de gebruiker. Bij het opmaken van een dergelijke gebruikersovereenkomst zijn de geldende regels van (...) o.a. het consumentenrecht van toepassing (WER). Derhalve zijn hierrond geen dergelijke bepalingen rond geformuleerd. Uiteraard kan de reglementering inzake privacy niet door de onderneming worden genegeerd.”

4. Het zou voor een goed begrip van de ontworpen regeling aanbeveling verdienen indien in de memorie van toelichting nader zou worden ingegaan op de praktische toepassing en gevolgen van de ontworpen uitbreiding van de omschrijving van het begrip “buurtwerken of -diensten”. De onder randnummer 3 aangehaalde antwoorden van de gemachtigde zullen gebeurlijk een basis kunnen bieden voor een nadere verduidelijking op dat vlak.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

5. De precieze draagwijdte van het voorontwerp van decreet kan worden verduidelijkt door de redactie van het opschrift ervan aan te passen als volgt:

“Voorontwerp van decreet tot wijziging van artikel 2 van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, wat de omschrijving van het begrip ‘buurtwerken of -diensten’ betreft”.⁴

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

⁴ Dergelijke aanvulling van het opschrift van het voorontwerp zou bovendien duidelijker tot uitdrukking brengen dat in het voorontwerp een aspect van de regelgeving met betrekking tot de buurtwerken of -diensten wordt geregeld waarvoor het gewest bevoegd is.